

LIBRARIANSHIP IN EUROPE MAPPING PROFESSIONAL NEEDS

KOPSAVILKUMS

BIBLIO projekta mērķis ir noskaidrot, kuras prasmes digitālo pārmaiņu rezultātā trūkst bibliotēku speciālistiem Beļģijā, Bulgārijā, Grieķijā, Itālijā un Latvijā, un izstrādāt profesionālās apmācības programmu, atbilstoši jaunajiem darba profiliem, kā arī to izmēģināt un novērtēt MOOC vidē. BIBLIO pētniecības pasākumu mērķis bija noteikt digitālo un caurviju kompetenču mācību vajadzības Eiropas bibliotēkās, lai tām palīdzētu pāriet uz digitālo laikmetu un, izmantojot mūsdienās pieejamās tehnoloģijas, uzlabotu esošos pakalpojumus un izstrādātu jaunus. Pētījuma laikā tika izmantota holistiska pieeja dažādu aspektu noskaidrošanai, lietojot gan kvalitatīvās, gan kvantitatīvās metodes. Atbilstoši pētījuma

ma partneru pārstāvēniecībai, Konsorcijs galveno vērību pievērsa publiskajām bibliotēkām, tomēr, ja varēja gūt ieskatu jautājumā arī no cita veida bibliotēkām, tad tas arī tika iekļautas šajā ziņojumā. Šajā projekta īstenošanas fāzē, tika veiktas četras atšķirīgas aktivitātes: dokumentu izpēte, mācību vajadzību aptauja, padziļinātas intervijas ar bibliotēkas profesionāļiem un labākās prakses intervijas ar profesionālās apmācības sniedzējiem. Katrā ziņojuma sadaļā tiek aprakstīti valstu rezultāti un veikta salīdzinoša analīze. Ziņojuma beigās, pamatojoties uz pētījumu rezultātiem, tiek piedāvāti divi jauni darba profili. Tie tika izmantoti, lai izstrādātu profesionālās apmācības programmas un specializētu apmācību.

Dokumentu izpēte

Dokumentu izpētes rezultātā redzams, ka trūkstošās prasmes partnervalstīs ir atšķirīgas. Bulgārijas bibliotekāri vēlas apgūt digitālās prasmes un viņu izejas pozīcijas ir zems prasmju līmenis. Digitālo prasmju prasības Itālijā, Latvijā, Beļģijā un Grieķijā paredz, ka no bibliotekāriem ir sagaidāms pamatlīmenis ar iespēju paaugstināt kvalifikāciju atkarībā no pieejamajām neformālās apmācības iespējām. Konsorcijs iepriekš veiktie pētījumi norāda uz nepieciešamību **pēc pedagoģiskām iemaņām** bibliotēkās, jo tiek sagaidīts, ka tās veiks izglītojošus pasākumus saviem lietotājiem. Šis prasmju kopums jāpapildina ar **lietotāju vajadzību analīzes prasmēm**, jo bibliotekāri ir klient-orientēti speciālisti, un viņiem jāspēj identificēt lietotāju vajadzības, tās paredzēt un savlaicīgi reaģēt.

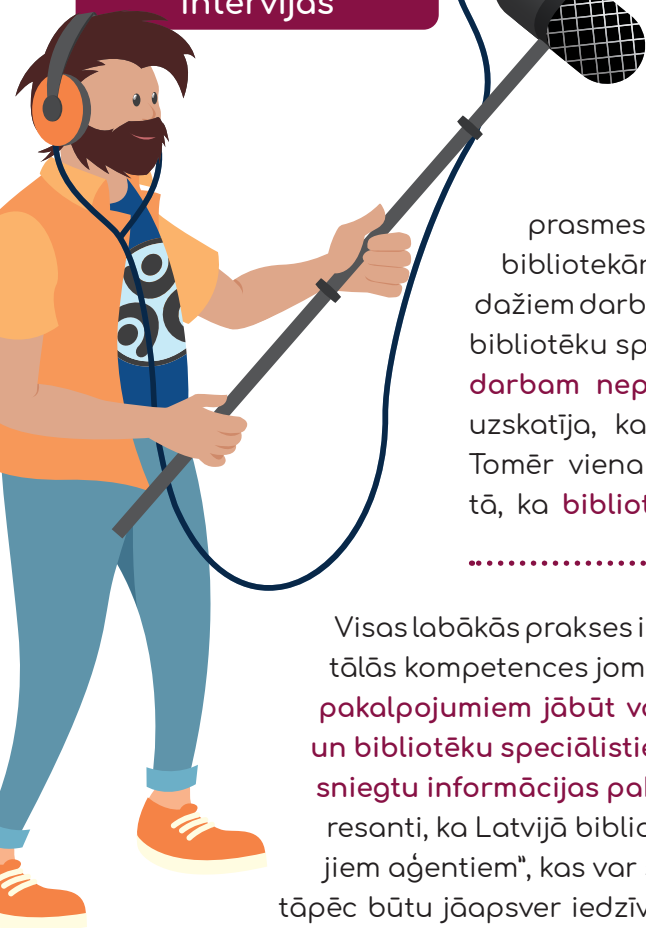
Apmācību vajadzību aptauja, kas bija adresēta bibliotēku speciālistiem, norādīja uz trīs vajadzīgām vietām DigComp 2.1 kompetenču jomās: **drošība, digitālā satura veidošana un problēmu risināšana**. Dati tika iegūti lūdzot respondentiem aizpildīt pašnovērtējuma anketu. Atsevišķas kompetences jomas var būt svarīgākas atkarībā no konkrētām darba lomām; tomēr bibliotekāriem jābūt vismaz vidēja līmeņa prasmēm visās DigComp 2.1 kompetences jomās. Bibliotēku speciālisti, kuri atbildēja uz aptauju, kopumā šķīta motivēti un apzinājās nepieciešamību atsvaidzināt savas prasmes, kā arī dažādas apmācības vajadzības, lai veiktu savus pienākumus:

• Saziņa tiešsaistē un bezsaistē;
• Saziņa un mijiedarbība ar lietotājiem;
• Zināšanas par digitālā satura izveidi;
• Tehnoloģisko izmaiņu izpēte;
• Informācijas, datu un medijpratības pilnveidošana;
• Kopienas novērtējums un tās veicināšana.

Aptauja

Padziļinātas intervijas

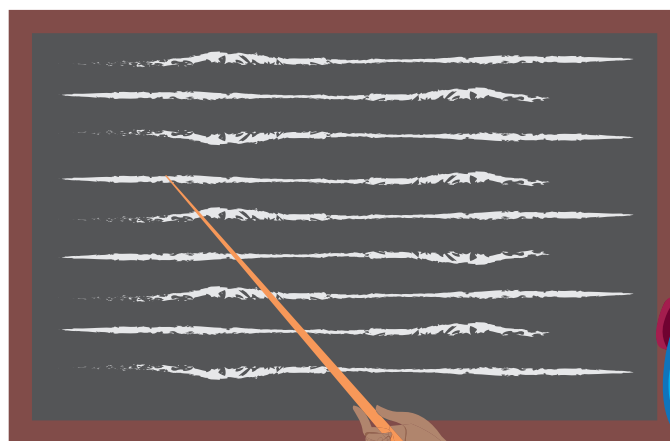

Kopumā respondenti uzskatīja, ka **kvalifikācijas paaugstināšana ir nepieciešama visā bibliotēkas speciālista karjeras laikā**, lai sekotu tehnoloģiskajām izmaiņām un iegūtu atbilstošas zināšanas. Vairāki respondenti norādīja, ka bibliotekāri var justies pārliecināti par savu medijpratību, tomēr viņiem ir regulāri jāpiedalās apmācībās, lai iegūtu jaunas zināšanas un prasmes, kas atbilst informācijas videi. Vairāki respondenti atzīmēja, ka bibliotekāriem trūkst digitālo prasmju, jo notiek paļaušanās uz vienu vai dažiem darbiniekiem ar attiecīgajām prasmēm. Tādēļ, lai sasniegtu atbilstošu bibliotēku speciālistu digitālo autonomiju, **visiem darbiniekiem jānodrošina darbam nepieciešamo digitālo prasmju pamatlīmenis**. Daži respondenti uzskatīja, ka bibliotekāri ir jāmudina piedalīties neformālajās mācībās. Tomēr viena no galvenajām problēmām projektā pārstāvētajās valstīs ir tā, ka **bibliotēku darbība daļēji tiek saistīta tikai ar bibliotēkas krājumu**.

Visas labākās prakses intervijas attiecās uz dažādām digitālās kompetences jomām. Kopumā ir atzīts, ka **bibliotēku pakalpojumiem jābūt vairāk orientētiem uz digitalizāciju un bibliotēku speciālistiem jāspēj izmantot digitālie rīki, lai sniegtu informācijas pakalpojumus savām kopienām**. Interesanti, ka Latvijā bibliotēkas tiek uzskatītas par "digitālajiem aģentiem", kas var sasniegt plašu iedzīvotāju loku, un

PIA
(profesionālā
izglītība un
apmācība) labākās
prakses intervijas

tāpēc būtu jāapsver iedzīvotāju prasmju pilnveidošanas iniciatīvas. Šāda pieeja ir viena no labākajām praksēm, jo tās nolūks ir nodrošināt bibliotēku speciālistus ar jaunākajām zināšanām par e-pakalpojumiem un padarīt bibliotēkas par piekļuves punktu bibliotēku lietotājiem, kuriem nav pieejamas tehnoloģijas. Šīs labākās prakses intervijas apliecina, ka ir **nepieciešamas dažādas mācīšanās iespējas**, lai ļautu izglītojamajiem līdzsvarot profesionālās un personiskās vajadzības. COVID-19 pandēmijas laikā bija iespējams turpināt apmācību programmas, tiešsaistē nodrošinot vismaz teorētisko moduļu apguvi ar iespēju vēlāk tikt klātienē. Tikai dažos labākās prakses piemēros tika izmantots vienīgi tiešsaistes apmācību formāts, un daudzām mācību programmām bija iekļautas arī praktiskās nodarbības.

Tādējādi, tā kā BIBLIO PIA mācību programma ietvers praktiskas aktivitātes, šķiet, ka jauktais formāts, kura mērķis ir tiešsaistē sniegt teorētiskās zināšanas un satvināt izglītojamos praktiskām aktivitātēm klātienē, ir labākais formāts. Vairāki intervētie no dažādām valstīm norādīja, ka, viņuprāt, **sadarbības un atbalsta vide ir laba iespēja izglītojamajiem mācīties vienam no otra un izveidot atbalsta tīklu starp bibliotēkām**. BIBLIO sniegtajai mācību pieredzei vajadzētu veicināt līdzīgu sadarbības pieeju, lai veicinātu Eiropas kopienā, kas var arī dalīties ar katras valsts labāko praksi.

PIA (profesionālā izglītība un apmācība) labākās prakses intervijas

Darba profili

Balstoties uz veikto pētījumu rezultātiem, ir izstrādāti divi dažādi darba profili: kopienas iesaistes un komunikācijas darbinieks un digitālās transformācijas veicinātājs. Visu pētījumu laikā bibliotēku speciālisti norādīja uz komunikācijas prasmju, sabiedrības iesaistīšanas un digitālo prasmju nepieciešamību darbā. Šajā ziņojumā ir detalizēti izklāstīti jaunie darba profili un tajos ir apkopota informācija, kas iegūta pētījumā. Iegūtā informācija arī noveda pie divu profilu izveides, kas ir saistīti ar galvenajām prasmju un apmācību vajadzībām: pirmais profils izstrādāts reaģējot uz komunikācijas un kopienas apmācības vajadzībām, otrs – kā atbalsts digitalizācijai un tai nepieciešamajām tehniskajām prasmēm. Darba profilu mērķis ir uzlabot visu bibliotēku speciālistu digitālās prasmes vismaz līdz DigComp 2.1 jomas “vidējam” līmenim. Bibliotēku speciālistu digitālo un caurviju prasmju uzlabošana palīdzēs nozarei ceļā uz digitālo laikmetu, kā arī ļaus saprast, kā reaģēt uz tehnoloģiju nepārtraukto attīstību. BIBLIO projektā veiktie pētījumi ir saistīti ar bibliotēku speciālistu prasmēm, kas nepieciešamas digitālās pārveides rezultātā. Šis projekts paver iespēju turpmākiem pētījumiem par to, kā digitālās tehnoloģijas var tikt integrētas bibliotēkās un ar to saistītajām jaunajām prasmēm.

DIGY

CECO